

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
IP COLEGIUL DE ARTE PLASTICE „ALEXANDRU PLĂMĂDEALĂ”**

APROBAT
DIRECTOR, INSTITUȚIE PUBLICĂ
CAP „ALEXANDRU PLĂMĂDEALĂ”
VICTORIA GUȚU

Programa

Pentru examenul de calificare

Nivelul IV de calificare CNC

Specialitatea: 21310 Grafică

Calificarea: 265106 Grafician

Chișinău 2026

Programa a fost elaborata în baza următoarelor documente:

- Standardul de pregătire profesională;
- Curricula specialității 21310 Grafică.

Autori:

Bulat Corneliu, profesor de specialitate IP CAP „Al.Plămădeală”, grad didactic întâi.

Leanca Viorica, metodistă, profesoară discipline socioumane, IP CAP „Al.Plămădeală”, grad didactic superior.

Aprobata de:

Consiliul metodic-științific al IP Colegiului de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”.

Proces-verbal nr. 7 din „ 02 ” aprilie 2026

Recenzenți:

Ridgeone Group SRL

Tagme Group SRL

Adresa programei în internet:

www.colegiuarte.md

Lista competențelor profesionale specifice

1. Organizarea procesului tehnologic de realizare a produselor grafice;
2. Gestionarea utilajelor și echipamentelor în scopul elaborării produselor grafice;
3. Realizarea produselor grafice conform etapelor tehnologice și proprietăților materialelor;
4. Asigurarea calității produselor artistice grafice în cadrul procesului tehnologic;
5. Lansarea procesului de tipărire/multiplicare/tirajare a produselor grafice.

1. Organizarea procesului tehnologic de realizare a produselor grafice.

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
UC1. Folosirea tehnicilor de desen și a diverselor mijloace de expresie plastică în reprezentarea capului uman antic.	C1. Reprezentarea constructiv-tonală a capului antic, model din ghips, ținând cont de proporțiile clasice. C2. Redarea proporțiilor capului antic. C3. Desenarea capului antic, model din ghips prin aplicarea mijloacelor și procedeele artistice.	A1. Modelarea constructiv-tonală după gradațiile clarobscurului al capului antic, model din ghips. A2. Identificarea proporțiilor capului antic, model din ghips. A3. Aplicarea mijloacelor și procedeele artistice la desenarea capului antic, model din ghips.
UC2. Aplicarea tehnicilor grafice de obținere a punctelor, liniilor, petelor cu diverse materiale și instrumente specifice.	C4. Identificarea metodelor de obținere a punctelor prin stropire, colaj, pulverizare, prezentare grafică, transpunere, trafaret, tipar plat. C5. Explicarea rolului liniilor în câmpul imaginii artistice: exprimarea mișcării, energiei, spațialității, etc. C6. Modalități de obținere a petelor prin fuzionarea culorilor, transparență, suprapunere, modulare de culoare, monocromie (ton în ton), grizare, tușare grafică	A4. Aplicarea metodelor de obținere a punctelor prin stropire, colaj, pulverizare, prezentare grafică, trafaret, tipar palt. A5. Reprezentarea diverselor feluri de linii pe suprafață: drepte, unghiulare, curbe, spiralate, etc. A6. Realizarea produselor grafice prin diverse modalități de redare a petelor.
UC3. Aplicarea tehnicii grafice - tuș/peniță la reprezentarea	C7. Crearea schemelor compoziționale în	A7. Elaborarea schemelor compoziționale grafice

<p>peisajului.</p>	<p>reprezentarea peisajului.</p> <p>C8. Particularitățile și proprietățile materialelor și instrumentelor specifice tehnicii grafice - <i>tuș/peniță</i>.</p> <p>C9.Utilizarea metodelor și procedeele de reprezentare a peisajului în tehnica <i>tuș/peniță</i>.</p>	<p>la reprezentarea peisajului.</p> <p>A8. Selectarea materialelor și instrumentelor specifice tehnicii grafice - <i>tuș/peniță</i>.</p> <p>A9.Aplicarea metodelor și procedeele de reprezentare a peisajului în tehnica <i>tuș/peniță</i>.</p>
<p>UC4. Analizarea principiilor de organizare a compoziției grafice.</p>	<p>C10.Identificarea tipurilor de ritm în compoziția grafică.</p> <p>C11. Determinarea în compoziția grafică a principiilor de simetrie/asimetrie.</p> <p>C12. Realizarea compoziției grafice, folosind principiile de statică/ dinamică.</p> <p>C13. Organizarea compoziției prin intermediul echilibrului.</p>	<p>A10. Distingerea tipurilor de ritm în compoziția grafică.</p> <p>A11.Determinarea simetriei și asimetriei în compoziția grafică.</p> <p>A12. Delimitarea trăsăturilor dintre statică și dinamică.</p> <p>A13. Realizarea compoziției grafice în baza echilibrului.</p>
<p>UC5. Aplicarea tehnicilor grafice combinate la elaborarea compozițiilor figurative.</p>	<p>C14. Utilizarea tehnicilor de grafică combinată în compoziții figurative.</p> <p>C15. Particularitățile și proprietățile materialelor și instrumentelor specifice procesului tehnologic de realizarea a produselor grafice.</p> <p>C16. Metode și procedee de elaborare a compozițiilor figurative prin intermediul tehnicilor combinate.</p>	<p>A14.Organizarea compozițiilor figurative prin intermediul tehnicilor combinate.</p> <p>A15.Aplicarea materialelor și instrumentelor specifice tehnicilor combinate în compoziții figurative.</p> <p>A16.Implementarea metodelor și procedeele de elaborare a compozițiilor figurative.</p>

Atitudini specifice predominante de care trebuie sa dea dovadă candidatul:

Creativitate și originalitate în elaborarea conceptelor inovative și originale în grafică.

Deschidere și adaptabilitate față de noile tendințe, stiluri și tehnologii din domeniul artelor plastice.

Responsabilitate profesională în respectarea cerințelor beneficiarului, a normelor de igienă și de protecție a muncii la selectarea, pregătirea, păstrarea și utilizarea materialelor grafice;

Rigoare și acuratețe, lucrul cu instrumente, scule, vopsea tipografică;

Spirit analitic și critic în cercetarea, selectarea și interpretarea informațiilor din surse bibliografice și contexte profesionale;

Autonomie și inițiativă în elaborarea conceptului artistic;

Flexibilitate în gândire la transpunerea conceptului artistic în material;

Simț estetic dezvoltat în procesul realizării elementelor de limbaj plastic;

Capacitate de comunicare profesională, prin utilizarea corectă a termenilor specifici specialității Grafica;

Respectarea eticii profesionale, a normelor de muncă și a cerințelor legate de calitatea produsului final;

Perseverență și implicare în organizarea compoziției în arta plastică;

Calitatea îndeplinirii produsului artistic în elaborarea produselor grafice;

Responsabilitate în asigurarea calității produselor grafice în cadrul procesului tehnologic.

Deschidere spre autoevaluare și perfecționare continuă, prin analizarea critică a propriilor soluții în realizarea produselor grafice.

2. Gestionarea utilajelor și echipamentelor în scopul elaborării produselor grafice

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
UC6. Aplicarea tehnicii <i>cartono-gravură</i> monocromă în compoziția grafică.	C17. Selectarea materialelor și instrumentele specifice tehnicii cartono-gravură monocromă. C18. Realizarea schițelor pentru compozițiile grafice . C19. Folosirea echipamentelor și a utilajelor în elaborarea produselor grafice, respectând tehnica securității muncii.	A17. Utilizarea materialelor și instrumentelor specifice tehnicii cartono-gravură monocromă. A18. Elaborarea schițelor și probelor grafice pentru compoziția grafică. A19. Selectarea utilajelor și echipamentelor în elaborarea produselor grafice.
UC7. Aplicarea tehnicii grafice - <i>tipar plat monocrom/ policrom</i> la realizarea unui bloc tehnologic.	C20. Aplicarea utilajelor și echipamentelor specifice tehnicii grafice – tipar plat în elaborarea produselor grafice.	A20. Alegerea materialelor, instrumentelor și echipamentelor specifice tehnicii grafice – tipar plat.

	<p>C21. Procedee și metode de reprezentare a produselor grafice în tehnica tiparului plat.</p> <p>C22. Abordarea căutărilor compoziționale ale conceptului grafic prin intermediul tehnicii grafice tipar plat.</p>	<p>A21. Exprimarea ideii artistice prin aplicarea procedeeleor și metode specifice tiparului plat.</p> <p>A22. Implementarea tehnicii grafice tipar plat în elaborarea produselor grafice.</p>
<p>UC8. Aplicarea principiilor de organizare a compoziției - <i>Peisaj</i>.</p>	<p>C23. Alegerea principiilor de organizare și interpretare artistică a <i>peisajului</i> în compoziție, tehnica ac sec monocrom.</p> <p>C24. Folosirea tehnicii ac sec monocrom în interpretare artistică a <i>peisajului</i>.</p> <p>C25. Aplicarea procedeeleor și metodelor de reprezentare a compoziției-peisaj în tehnica ac sec monocrom.</p>	<p>A23. Analiza posibilităților de organizare a <i>peisajului</i> în compoziție.</p> <p>A24. Realizarea <i>peisajului</i> în tehnica ac sec monocrom.</p> <p>A25. Implementarea procedeeleor și metodelor de reprezentare a compoziției grafice – <i>Peisaj</i>.</p>

Atitudini specifice predominante de care trebuie sa dea dovadă candidatul:

Creativitate și originalitate în elaborarea conceptelor inovative și originale în grafică.

Deschidere și adaptabilitate față de noile tendințe, stiluri și tehnologii din domeniul artelor plastice.

Responsabilitate profesională în respectarea cerințelor beneficiarului, a normelor de igienă și de protecție a muncii la selectarea, pregătirea, păstrarea și utilizarea materialelor grafice;

Rigoare și acuratețe, lucrul cu instrumente, scule, vopsea tipografică;

Spirit analitic și critic în cercetarea, selectarea și interpretarea informațiilor din surse bibliografice și contexte profesionale;

Autonomie și inițiativă în elaborarea conceptului artistic;

Flexibilitate în gândire la transpunerea conceptului artistic în material;

Simț estetic dezvoltat în procesul aplicării tehnicilor grafice: cartono-gravură, tipar plat, tipar adânc;

Capacitate de comunicare profesională, prin utilizarea corectă a termenilor specifici specialității Grafica;

Respectarea eticii profesionale, a normelor de muncă și a cerințelor legate de calitatea produsului final;

Perseverență și implicare în organizarea compoziției în arta plastică;

Calitatea îndeplinirii produsului artistic în procesul gestionării utilajelor și echipamentelor;

Responsabilitate în asigurarea calității produselor grafice în cadrul procesului tehnologic.

Deschidere spre autoevaluare și perfecționare continuă, prin analizarea critică a propriilor soluții în realizarea produselor grafice.

3. Realizarea produselor grafice conform etapelor tehnologice și proprietăților materialelor

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
UC9. Elaborarea conceptelor grafice inovative și originale conform etapelor tehnologice și proprietăților materialelor.	<p>C26. Etape de organizare a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic.</p> <p>C27. Construirea proporțională a obiectelor naturii statice.</p> <p>C28. Redarea cromatică a elementelor naturii statice în contr-ajur, respectând etapele tehnologice.</p> <p>C29. Integritatea cromatică în natura statică.</p>	<p>A26. Realizarea naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic conform etapelor tehnologice și proprietăților materialelor.</p> <p>A27. Proporționarea obiectelor din natura static.</p> <p>A28. Redarea cromatică a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic.</p> <p>A29. Armonizarea coloristică în natura statică contr-ajur;</p>
UC10. Aplicarea etapelor tehnologice de construire a capului uman stilizat pe suprafețe.	<p>C30. Reprezentarea capului uman stilizat pe suprafețe în baza etapelor tehnologice.</p> <p>C31. Realizarea constructiv-proporțională a capului uman stilizat pe suprafețe.</p> <p>C32. Evidențierea detaliilor capului uman stilizat pe suprafețe prin intermediul clarobscurului.</p>	<p>A30. Aplicarea etapelor tehnologice la construirea capului uman stilizat pe suprafețe.</p> <p>A31. Modelarea suprafețelor capului uman stiliza, respectând etape tehnologice de redare a treptelor tonale;</p> <p>A32. Modelarea detaliilor capului uman conform principiului integrității tonale.</p>
UC11. Implementarea individual-creativă a tehnicilor mixte în <i>Compoziția figurativă</i> .	<p>C33. Utilizarea tehnicilor mixte în <i>Compoziția figurativă</i>.</p> <p>C34. Particularitățile și proprietățile materialelor și instrumentelor specifice de tehnici mixte în <i>Compoziția figurativă</i>.</p> <p>C35. Respectarea etapelor de lucru, metodelor și procedeelelor</p>	<p>A33. Aplicarea individual-creativă a tehnicilor mixte în <i>Compoziția figurativă</i>.</p> <p>A34. Propune soluții eficiente în utilizarea materialelor și instrumentelor specifice tehnicilor mixte.</p> <p>A35. Implementarea etapelor</p>

	în elaborare a <i>Compoziției figurative</i> .	de lucru, metodelor și procedeele de elaborare a <i>Compoziției figurative în tehnici mixte</i> .
--	--	---

Atitudini specifice predominante de care trebuie să dea dovadă candidatul:

Creativitate și originalitate în elaborarea conceptelor inovative și originale în grafică.

Deschidere și adaptabilitate față de noile tendințe, stiluri și tehnologii din domeniul artelor plastice.

Responsabilitate profesională în respectarea cerințelor beneficiarului, a normelor de igienă și de protecție a muncii la selectarea, pregătirea, păstrarea și utilizarea materialelor grafice;

Rigoare și acuratețe, lucrul cu instrumente, scule, vopsea tipografică;

Spirit analitic și critic în cercetarea, selectarea și interpretarea informațiilor din surse bibliografice și contexte profesionale;

Autonomie și inițiativă în elaborarea conceptului artistic;

Flexibilitate în gândire la transpunerea conceptului artistic în material;

Simț estetic dezvoltat în procesul aplicării tehnicilor mixte;

Capacitate de comunicare profesională, prin utilizarea corectă a termenilor specifici specialității Grafica;

Respectarea eticii profesionale, a normelor de muncă și a cerințelor legate de calitatea produsului final;

Perseverență și implicare în organizarea compoziției în arta plastică;

Calitatea îndeplinirii produsului artistic în procesul gestionării etapelor tehnologice;

Responsabilitate în asigurarea calității produselor grafice în cadrul procesului tehnologic.

Deschidere spre autoevaluare și perfecționare continuă, prin analizarea critică a propriilor soluții în realizarea produselor grafice.

4. Asigurarea calității produselor artistice grafice în cadrul procesului tehnologic.

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
UC12. Aplicarea tehnicii de acuarelă în <i>Compoziția-natură statică transformare – stilizare</i> .	C36. Realizarea <i>Compoziției natură statică, transformare-stilizare</i> , respectând calitatea procesului tehnologic. C37. Elaborarea schițelor grafice la reprezentarea <i>Compoziției natură statică</i> ,	A36. Determinarea procedeele de stilizare/ transformare în <i>Compoziția natură statică</i> . A37. Identificarea centrului de interes în compoziție. A38. Implementarea

	<i>transformare - stilizare.</i> C38. Aplicarea schemelor compoziționale cu centru de interes în <i>Compoziția natură statică</i> , transformare-stilizare.	procedelor de stilizare/ transformare a elementelor compoziționale cu centru de interes.
UC13. Asigurarea calității produselor grafice în procesul realizării <i>Portret creativ</i> , tehnica linogravură coloră policrom.	C39. Calitatea executării <i>Portretului creativ</i> în tehnica linogravură coloră policrom. C40. Aplicarea creativă a procedeelelor și metodelor de reprezentare a <i>Portretului creativ</i> . C41. Abordarea viziunilor artiștilor plastici din diferite perioade istorice în reprezentarea <i>Portretului creativ</i> (stil și manieră de lucru).	A39. Exersarea cu diverse instrumente și materiale specifice tehnicii linogravură coloră policrom. A40. Asigurarea calității în elaborarea produsului grafic- <i>Portret creativ</i> . A41. Aplicarea mijloacelor artistice în realizarea lucrării grafice – <i>Portret creativ</i> . linogravură coloră, din perspectiva artiștilor plastici.
UC14. Aplicarea procesului tehnologic în elaborarea lucrării grafice – <i>Atelier</i>	C42. Abordarea creativă a compoziției grafice <i>Atelier</i> cu centru interes. C43. Aplicarea schemelor compoziționale cu centru de interes în compoziția grafică <i>Atelier</i> . C44. Mijloace și procedee artistice în realizarea compoziției grafice <i>Atelier</i> .	A42. Determinarea centrului de interes în compoziția figurativă <i>Atelier</i> . A43. Alegerea schemei compoziționale cu centrul de interes pentru compoziția grafică <i>Atelier</i> . A44. Aplicarea mijloacelor și procedeelelor artistice în realizarea compoziției grafice <i>Atelier</i> .

Atitudini specifice predominante de care trebuie să dea dovada candidatul:

- Creativitate și originalitate*** în elaborarea conceptelor inovative și originale în grafică.
- Deschidere și adaptabilitate*** față de noile tendințe, stiluri și tehnologii din domeniul artelor plastice.
- Responsabilitate profesională*** în respectarea cerințelor beneficiarului, a normelor de igienă și de protecție a muncii la selectarea, pregătirea, păstrarea și utilizarea materialelor grafice;
- Rigoare și acuratețe***, în asigurarea procesului tehnologic;
- Spirit analitic și critic*** în cercetarea, selectarea și interpretarea informațiilor din surse bibliografice și contexte profesionale;
- Autonomie și inițiativă*** în asigurarea calității produselor grafice;
- Flexibilitate în gândire*** la transpunerea conceptului artistic în material;
- Simț estetic dezvoltat*** în procesul aplicării tehnicilor mixte;
- Capacitate de comunicare profesională***, prin utilizarea corectă a termenilor specifici specialității Grafica;

Respectarea eticii profesionale, a normelor de muncă și a cerințelor legate de calitatea produsului final;

Perseverență și implicare în organizarea compoziției în arta plastică;

Calitatea îndeplinirii produsului artistic în procesul gestionării etapelor tehnologice;

Responsabilitate în asigurarea calității produselor grafice în cadrul procesului tehnologic.

Deschidere spre autoevaluare și perfecționare continuă, prin analizarea critică a propriilor soluții în realizarea produselor grafice.

5. Lansarea procesului de tipărire/multiplicare/tirajare a produselor grafice.

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
UC15. Realizarea amestecurilor cromatice în compoziția grafică.	C45. Aplicarea echilibrului în compoziție prin armonizarea culorilor conform <i>schemei triunghi echilateral</i> conform schemei lui Johannes Itten. C46. Armonizarea culorilor conform <i>schemei dreptunghi</i> în compoziția deschisă. C47. Compoziție închisă rezolvată prin acorduri cromatice în baza <i>schemei pătrat</i> .	A45. Lansarea procesului de de amestec fizic al culorilor, conform schemelor lui Itten <i>triunghi echilateral</i> în compoziția cu echilibru. A46. Realizarea compoziției deschise conform <i>schemei dreptunghi</i> . A47. Armonizarea culorilor în compoziție închisă prin amestecul culorilor conform <i>schemei pătrat</i> .
UC16. Aplicarea tehnicii de mixare de tipar plat în elaborarea compoziției grafice.	C48. Îmbinarea tehnicilor de tipar plat în elaborarea compoziției grafice. C49. Selectarea instrumentelor specifice tehnicii grafice – <i>tipar plat</i> în elaborarea compoziției grafice. C50. Modalități de tirajare a produselor grafice.	A48. Mixarea tehnicilor de tipar plat în elaborarea compoziției grafice. A49. Identificarea materialelor și instrumentelor specifice tehnicii grafice – mixare de tipar plat. A50. Aplicarea diverselor modalități, procedee și metode de mixare în elaborarea compoziției grafice.
UC17. Implementarea tehnicii grafice - <i>linogravură color</i> la realizarea compoziției figurative- <i>Tradiții</i> .	C51. Realizarea compoziției figurative- <i>Tradiții</i> în tehnica grafică <i>linogravură color</i> . C52. Particularitățile și proprietățile materialelor și instrumentelor specifice tehnicii grafice <i>linogravură color</i> .	A51. Distingerea modalităților de realizare a compoziției figurative tradiții în tehnica <i>linogravură color</i> . A52. Identificarea materialelor și instrumentelor specifice tehnicii grafice <i>linogravură color</i> .

	C53 Metode și procedee de tipărire/multiplicare/tirajare a produselor grafice în tehnica grafică <i>linogravură color</i> .	A53.Implementarea metodelor și procedee de tipărire/ multiplicare/tirajare a produselor grafice în tehnica grafică <i>linogravură color</i> .
--	---	---

Atitudini specifice predominante de care trebuie să dea dovada candidatul:

Creativitate și originalitate în elaborarea conceptelor inovative și originale în tehnica grafică tipar înalt.

Deschidere și adaptabilitate față de noile tendințe, stiluri și tehnologii din domeniul artelor plastice.

Responsabilitate profesională în respectarea cerințelor beneficiarului, a normelor de igienă și de protecție a muncii la selectarea, pregătirea, păstrarea și utilizarea materialelor grafice;

Rigoare și acuratețe, în asigurarea procesului tehnologic;

Spirit analitic și critic în cercetarea, selectarea și interpretarea informațiilor din surse bibliografice și contexte profesionale;

Autonomie și inițiativă în asigurarea calității produselor grafice;

Flexibilitate în gândire la transpunerea conceptului artistic în material;

Simț estetic dezvoltat în procesul aplicării tehnicilor mixte;

Capacitate de comunicare profesională, prin utilizarea corectă a termenilor specifici specialității Grafica;

Respectarea eticii profesionale, a normelor de muncă și a cerințelor legate de calitatea produsului final;

Perseverență și implicare în organizarea compoziției în arta plastică;

Calitatea îndeplinirii produsului artistic în procesul tipărire/multiplicare/tirajare a produselor grafice;

Responsabilitate în asigurarea calității produselor grafice în cadrul procesului tehnologic.

Deschidere spre autoevaluare și perfecționare continuă, prin analizarea critică a propriilor soluții în realizarea produselor grafice.

BIBLIOGRAFIE:

1. Anca BOERIU. ȘTIINȚA TEHNICILOR TRADIȚIONALE ALE GRAVURII ȘI ARTA CONTEMPORANĂ.
2. Domnica-Maria Vieru. „Tehnici și tehnologii grafice”, AMTAP, Chisinau, 2010,
3. Domnița-Maria Vieru. TEHNICI ȘI TEHNOLOGII GRAFICE.
4. Florin Stoiciu. „Materialitatea în gravură”, Editura Unarte, București, 2006.
5. Goncarev Andrei. „Arta Graficii”, Ed. Meridiane, București, 1963.
6. Iiescu Alice. “TIPARUL ÎNALT – LIMITE ȘI DESCHIDERI ÎN ARTA CONTEMPORANĂ”
7. Irina Cois, „Dicționar de artă. Forma, tehnici, stiluri artistice”, Ed. Meridiane, București, 1995.
8. Kandinsky Vassily. „Spiritual în artă”, ed. Meridiane, București, 2005.
9. Liliana Condaticova, „Gravură și gravare: semnificația terminilor, particularități și generalități de utilizare”, AȘM, Chișinău.
10. MIHAIL MĂNESCU. Tehnicile traditionale ale gravurii
11. Radu Moțoc. „O inițiere în istoria gravurii”.
12. Rașchitor Tatiana, „Grafica de șevalet din Republica Moldova”, teză de doctor în studiul artelor, Chișinău, 2018.
13. В. М. Звонцов, В.И. Шистко. „ОФОРТ”, издательство ИСКУССТВО, Москва, 1971.
14. Голубева О. Л. „Основы композиции”, издательство Искусство, 2004.